

Maatilatalouden kehittämisrahaston (Makeran) vuoden 2017 maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämisrahoituksen painopisteet sekä yleisiä hakuohjeita

Maa- ja metsätalousministeriö (MMM) ottaa vastaan vuotta 2017 koskevia tutkimus- sekä kehittämissuunnitelmissa esityksiä, jotka hyödyttävät maa- ja elintarviketaloutta laaja-alaisesti. Tutkimus- ja kehittämismäärärahoja voidaan myöntää, mikäli maatilatalouden kehittämisrahaston käyttösunnitelmassa osoitetaan tarkoitukseen varoja vuodelle 2017. Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämismäärärahoilla rahoitetaan ensisijaisesti sellaisia tutkimus-, kehittämis- ja selvityshankkeita, jotka kohdistuvat elinkeinon kannattavuuteen ja kilpailukyvyn kehittämiseen kestävällä tavalla tai tuottavat hallinnonalan tehtävien hoitamisessa tarvittavaa tietoa.

1) Maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämisrahoitus

Kaikkien hankkeiden tulee esittää hankesuunnitelmassaan, miten tulokset viedään konkreettisesti käytäntöön - tähän kiinnitetään arvioinnissa erityishuomiota. Hankkeiden tulee jo valmisteluvaiheessa ottaa suunnitteluun mukaan tutkimuksen kannalta keskeiset sidosryhmät ja mahdolliset ulkopuoliset rahoittajat. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että hankkeet ovat monitieteisiä ja että mukana on myös elinkeinon tai muuta ulkopuolista rahoitusta erityisesti silloin, kun hankkeen aihepiiri tuo niille hyötyä. **Rahoitamme ensisijaisesti painopisteisiin osuvia hyviä hankkeita, mutta myös hyvin ulkopuolista rahoitusta keränneet, elinkeinoa tukevat hankkeet ovat mahdollisia rahoitettavia, vaikka eivät olisi suoraan painopisteissä.** Maa- ja metsätalousministeriö tekee rahoituspäätökset maaliskuussa 2017.

Makeran maa- ja elintarviketalouden painopisteet vuodelle 2017:

1. Elinkeinojen kehittäminen, kannattavuus ja kilpailukyky
 - A. Pitkän aikavälin kilpailukyvyn parantaminen
 - B. Tuottajaorganisaatiot maataloustuotannon kannattavuuden ja elintarvikeketjun toiminnan edistäjinä
 - C. Tilatason toimien ympäristötehokkuus ja niiden lisäarvo sekä tehokas tiedonvälitys
 - D. Kasvinterveys osana kannattavaa tuotantoa
2. Maatalouspolitiikan uudistamistarpeet ja –mahdollisuudet EU:n seuraavalle ohjelmakaudelle
3. Raaka-aineista elintarvikkeiksi

Painopisteiden sisällön tarkempi määrittely sekä lisätietojen antajat ovat tähän asiakirjan lopussa liitteessä 1. MMM:n sähköpostiosoitteet ovat muotoa: etunimi.sukunimi@mmm.fi.

2) Maaseudun tutkimus- ja kehittämisrahoitus

Maaseudun tutkimus- ja kehittämisrahoituksen haku siirtyy vuoden 2017 alkuun. Täsmennetyt hakuteemat julkaistaan www.mmm.fi/tutkimus sekä www.maaseutupolitiikka.fi sivuilla. Lisätietoja hausta antavat neuvotteleva virkamies Christell Åström (puh. 2095 16 2030) ja Antonia Husberg (puh. 0295 16 2033). Sähköpostit ovat muotoa etunimi.sukunimi@mmm.fi.

A. Hakeminen

Tutkimuskonsortio, joka voi sisältää useita osahankkeita, laatii yhteisen tutkimussuunnitelman ja yhteisen hakemuksen. Maa- ja metsätalousministeriön lomakkeelle nro 501004 laadittu hakemus on toimitettava maa- ja metsätalousministeriöön viimeistään **perjantaina syyskuun 30. päivänä 2016 klo 16.15 mennessä** (maaseudun t&k-hankkeiden hakuaika täsmentyy samalla, kun hakuteemat julkaistaan syksyn alussa). Hakemus tutkimussuunnitelmineen ja muine liitteineen (kaikki mieluiten pdf-muodossa) tulee toimittaa **ensisijaisesti sähköisesti pdf -tiedostona, joka on allekirjoitettu**, osoitteeseen kirjaamo@mmm.fi. Jos sähköinen lähettäminen ei ole mahdollista, hakemus toimitetaan osoitteella: Maa- ja metsätalousministeriö/kirjaamo, PL 30, 00023 Valtioneuvosto (Käyntiosoite: Hallituskatu 3 A, 00170 Helsinki).

Hakemuslomakkeen kohdasta 3 ”Haettava määräraha” rastitetaan kohdan ”Maatilatalouden kehittämisrahaston tutkimus- ja kehittämisvarat (MAKERA)” alakohta ”Maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämisrahoitus”. Pdf-muotoinen hakemuslomake täyttöohjeineen sekä lomakkeen tekniset ohjeet ovat MMM:n internet-sivuilla osoitteessa www.mmm.fi/tutkimus. **Lue hakemuslomakkeen täyttöohjeet huolella!**

HUOM!

Jos ehdimme saada verkkopohjaisen hankehallintajärjestelmän käyttöön jo Makeran syksyn hakuun, siitä tulee lisätietoja sekä ohjeita tutkimuksen sivuillamme (www.mmm.fi/tutkimus). Seuraa sinne tulevia ohjeita ja elokuussa julkaistavaa hakukuulutusta. Lisätietoja antaa neuvotteleva virkamies Suvi Ryyänen (puh. 0295 16 2126).

B. Haun yleisiä ohjeita

Rahoitusmalli:

Maa- ja metsätalousministeriö on käynyt läpi useimpien alan tutkimuslaitosten ja yliopistojen kokonaiskustannusmallit ja hyväksynyt laskentaperusteet. MMM käyttää jatkossa kaikissa tutkimushankkeissa pääsääntöisesti kokonaiskustannusmallia, joten hakemukset on syytä tehdä sen rahoitusmallin mukaan. Hyväksymme kaikkien yliopistojen ja tutkimuslaitosten laskennalliset yleiskustannukset, mutta vastaavasti vaadimme jatkossa näiltä kaikilta omarahoitusosuutta. Yleisesti ottaen vaadimme vähintään 30 %:n omarahoitusosuutta, jos yleiskustannukset ovat vähintään 80 % palkkauskustannuksista. Mikäli yleiskustannukset ovat selvästi pienemmät kuin 80 % palkkauskustannuksista, omarahoitusosuus voi jäädä 10-20 %:iin. Erityisistä syistä voidaan hyväksyä myös tätä pienempiä omarahoitusosuuksia.

Hakemusten arviointi:

Maa- ja elintarviketalouden hankehakemuksia on arvioimassa sekä ministeriön virkamiehiä että ulkopuolisia asiantuntijoita. Näiden arvioiden pohjalta ns. Makeran t&k-hankkeiden hankeryhmä tekee rahoitusehdotuksen. Ryhmässä on sekä ministeriön virkamiehiä eri sektoreilta että elinkeinon edustajia (MTK, SLC ja ETL).

Hankkeet arvioidaan seuraaviin kriteereihin:

1. **Hankkeen laatu:** mm. hankkeen tavoitteiden selkeys, realistisuus ja mitattavuus, taustatieto ja olemassa olevan tiedon hyväksikäyttö, (tutkimus)menetelmät; innovatiivisuus sekä tieteidenvälisyys.
2. **Hankkeen toteutuksen organisointi:** mm. tekijöiden pätevyys ja kokemus, hankkeen yhteistyö ja sen lisäarvo, asiantuntemuksen kattavuus, hankkeen johtaminen; hankkeen toteuttajien omat resurssit ja taloudellinen sitoutuminen, rahoituksen realistisuus ja kustannustehokkuus suhteessa suunnitelmaan sekä tulosten hyödyntäjien taloudellinen ja muu sitoutuminen (esim. hankkeen elinkeinolta saama rahoitus) ja muiden julkisten rahoittajien sitoutuminen.
3. **Hankkeen taloudellinen ja yhteiskunnallinen merkitys:** mm. relevanssi MMM:n strategisten tavoitteiden kannalta; sopivuus haun painopisteiden kannalta; tulosten hyödyntämissuunnitelma ja hyödynnettävyys käytännössä, arvioitu vaikuttavuus (hallinnon ja säädösvaikutusten, elinkeinon/tuotannon, neuvonnan, kaupan ja kuluttajien kannalta) sekä hankkeiden muut vaikutukset (ympäristölliset tai yhteiskunnalliset) vaikutukset (työllisyys, elämänlaatu, eettisyys)

Hanketta rakennettaessa kannattaa kiinnittää erityishuomiota hankkeen tulosten hyödyntämissuunnitelmaan. Hakemuksessa on syytä tuoda esille, miten se edistää elinkeinoja tai hallinnon tarpeita ja millä käytännön toimenpiteillä tuloksia aiotaan viedä eteenpäin. Ketkä ovat hankkeen kannalta keskeiset toimijat ja miten heidät saadaan sitoutettua mukaan (esim. rahoittajina, ohjausryhmän jäseninä)? Etenkin hankkeissa, joissa hyödyn saajana on elinkeino, sen pitäisi näkyä hankkeen rahoituksessa ja tätä painotetaan myös hankkeiden arvioinnissa. Elinkeinoon edustajat on syytä ottaa mukaan jo hankkeen suunnitteluvaiheessa, jotta sitoutuminen on todellista ja jotta tulokset saadaan vietyä hyvin käytäntöön. Hankesuunnitelmassa on oltava mukana myös ehdotus ohjausryhmästä, johon kannattaa pyytää aktiivisia, asiasta kiinnostuneita ja hankkeen kannalta keskeisiä sidosryhmien edustajia.

MMM teetti Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämisskeskus Palmenialla t&k-hankkeiden arvioinnin. Arvioinnissa pyrittiin mittaamaan MMM:n rahoittamien hankkeiden yhteiskunnallisia vaikutuksia ja

pohdittiin, miten hankkeiden vaikutus olisi vieläkin parempi. Raportti on luettavissa mm. tutkimuksen sivuilla www.mmm.fi/tutkimus. Raportissa annettiin kehittämisehdotuksia tutkijoille:

1. Ymmärrä, mitä yhteiskunnallisella vaikuttamisella tarkoitetaan: pohdi, kuinka laajaa ja millaista yhteiskunnallisen vaikuttamisen tulee hankkeessa olla ja kenen tehtäviin se kuuluu. Etenkin elinkeinon kehittämiseen tähtäävissä hankkeissa tulosten levittämisessä käytäntöön tarvitaan muitakin keinoja kuin loppuseminaari ja -raportti.
2. Löydä hyvät hankeideat
3. Ota hyödynsaajat mukaan jo hankkeen valmisteluvaiheessa
4. Suunnittele käytäntöön viemistä jo hankkeen ideointivaiheessa
5. Käytä monipuolisia tiedonvälityskeinoja
6. Hyödynnä organisaation tuki ja kannusteet
7. Hyödynnä ohjausryhmää yhteiskunnallisen vaikutuksen välineenä: jäseniksi kannattaa ottaa vain aihealueesta kiinnostuneet sekä henkilökohtaisesti ohjausryhmän työstä ja hankkeen tutkimustuloksista hyötyvät henkilöt
8. Harkitse tukiryhmän kokoamista ohjausryhmän rinnalle
9. Jalkauta tutkimustulokset myös yliopistojen ja muiden oppilaitosten kautta
10. Hanketta suunniteltaessa on hyvä pitää mielessä myös kustannusanalyysi (teknisesti ratkaisu voi olla toimiva, mutta taloudellisesti se ei ole kannattava)

Maatilalouden kehittämisrahaston (maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämissankkeiden) yleiset ehdot (hyväksyttävät kustannukset, maksamiskäytännöt jne.) ovat internetissä osoitteesta www.mmm.fi/tutkimus (lomakkeet ja ohjeet). Lisätietoja antaa neuvotteleva virkamieset Suvi Ryyänen (puh. 0295 16 2126).

C. Käynnissä olevien tutkimushankkeiden jatkorahoitus

Käynnissä olevien, **vuonna 2017 jatkuvien hankkeiden on haettava jatkorahoitusta 31.10.2016 mennessä, jos hanke on vuosirahoitteinen** (huomaa eri päivä kuin uusille hankkeille!). Mikäli hankkeelle on myönnetty kertarahoitus (koko rahoitus hankkeen koko keston ajalle), jatkohakemusta ei tarvita. Jatkorahoitus ei ole automaattista, vaan sen edellytyksenä on, että:

- tutkimus on edennyt hyväksytyyn tutkimussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti,
- **väliraportti** sisältää hankkeen tähänastisten tulosten selkeän yhteenvedon,
- **vuotta 2017 koskeva työsuunnitelma** on esitetty yksilöidysti ja selkeästi. Erityisen tärkeää on tuoda esille mahdolliset suunnitelman muutokset sekä niiden perustelut,
- hankkeelle nimetty ohjausryhmä tai hankkeen ohjaaja puoltaa hankkeen jatkamista, ja että **puoltava lausunto** (yleensä edellisen kokouksen pöytäkirja) on liitetty hakemukseen.

Haettavan jatkorahoituksen tulee pysyä hankkeelle myönnetyn kokonaisrahoituksen puitteissa. HUOM! Jos hankkeelle haetaan lisärahoitusta (yli ennakoidun raamin), lisärahoituksen osuus katsotaan uudeksi hakemukseksi ja hakuaika on uusien hankkeiden mukainen. Sen sijaan hankkeelle jo myönnettyä mutta vielä käyttämätöntä rahoitusta ei pidä hakea uudelleen.

HUOM! Kaksivaiheinen haku vuodelle 2018:

Koska Makeraan tulee vuosittain yli 100 hankehakemusta ja rahoitukseen voidaan osoittaa alle 15% haetusta rahoituksesta, siirrymme kaksivaiheiseen hakuun. Tällä on tavoitteena vähentää niin tutkijoiden kuin arvioijienkin tekemää turhaa työmäärää, kun vain pieni osa hankkeista voidaan rahoittaa. Vuoden 2018 rahoitukseen kohdistuva haku muuttuu kaksivaiheiseksi. Alustava aikataulu:

- painopisteet julkaistaan vuoden 2017 alussa
- **ensimmäisen vaiheen (aiehaku) hakuaika päättyy maaliskuun puolivälissä 2017**
- toukokuussa 2017 ilmoitetaan, mitkä hankkeet voivat tehdä toisen vaiheen täydellisen hankehakemuksen, muista tehdään kielteinen rahoituspäätös

- **toisen vaiheen haku päättyy syyskuun puolivälissä 2017 (ne hankkeet, jotka on hyväksytty jatkoon)**
- joulukuun 2017 mennessä ilmoitetaan haun tuloksista ja päätökset tehdään vuoden 2018 alussa, kun Maken käyttösuunnitelma on valmis

Aiesuunnitelma arvioidaan ennen kaikkea hankkeen odotettavissa olevien tulosten suhteen (relevanssi painopisteisiin nähden, mihin tällä hankkeella pyritään, millaisia tuloksia voisi odottaa, mikä olisi sen odotettavissa oleva merkitys (hyöty) elinkeinolle ja/tai politiikkavalmistelun kannalta, ketkä ovat pääkohderyhmiä hankkeen tulosten käytäntöön viennissä ja miten tuloksia on ajateltu viedä käytäntöön). Jatkoon pääsee hankkeita 2- 2,5 kertaa jaettavissa olevan rahamäärän verran. Ensimmäisessä vaiheessa ministeriö voi myös ehdottaa hankkeen suunnitelman muokkausta (esim. hankkeiden yhdistämisiä, joidenkin osien karsimista) edellytyksenä jatkoon pääsemiselle. Tarkemmat tiedot kaksivaiheisesta hausta, siinä vaadittavista lomakkeista ja liitteistä sekä pääarviointikriteereistä julkaistaan vuoden 2016 loppupuolella MMM:n tutkimuksen sivuilla (www.mmm.fi/tutkimus).

Maa- ja metsätalousministeriön painopisteet Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämismäärärahasa vuodelle 2017

Makeran maa- ja elintarviketalouden tutkimus- ja kehittämismäärärahalta rahoitetaan ensisijaisesti sellaisia tutkimus-, kehittämis- ja selvityshankkeita, jotka kohdistuvat elinkeinon kannattavuuteen ja kilpailukyvyyn kehittämiseen kestäväällä tavalla tai tuottavat hallinnonalan tehtävien hoitamisessa tarvittavaa tietoa.

1. Elinkeinon kehittäminen, kannattavuus ja kilpailukyky

A. Pitkän aikavälin kilpailukyvyyn parantaminen

Suomalaisen maataloustuotannon perusongelma on kilpailijamaita korkeammat tuotantokustannukset ja heikko kilpailukyky. Miten eri tuotantosuuntien pitkän aikavälin tuottavuus- ja kannattavuuskehitystä voidaan tehokkaimmin edistää? Mitkä ovat tehokkaimmat keinot maatalouden kilpailukyvyyn parantamiseen? Millaisia investointeja tulisi tukea? Miten maatalouden tukemiseen käytettävissä olevat varat kohdennetaan tehokkaimmin? Mikä on mm. digitalisaatiota, automaatiota ja täsmäviljelyä edistävien investointien merkitys kannattavuuden ja tuottavuuden parantamisessa? Onko löydettävissä uusia keinoja tuottavuuden edistämiseen ja tuotantokustannusten alentamiseen ja miten tätä kehitystä voitaisiin hallinnon keinoin edistää? Mitkä ovat innovaatioiden ja uusien tuotannonalojen mahdollisuudet kilpailukyvyyn parantamisessa? Mitkä ovat yhteistoiminnan ja yhteisyritysten mahdollisuudet tuotantokustannusten alentamisessa ja miten yhteistoimintaa voitaisiin edistää? Miten uudet ja innovatiiviset rahoitus- ja omistusinstrumentit voitaisiin tuoda maatalouteen niin, että tuotantoa voidaan tehostaa ja luoda pohjaa tuotannollisille investoinneille?

Pelto on yksi keskeisimmistä tuotannontekijöistä. Heikentyneestä kannattavuudesta huolimatta pellon hinta on noussut ja suhteessa pellon tuottoarvoon korkealla tasolla. Mistä tämä johtuu? Miten maatalouden tukeminen voitaisiin toteuttaa niin, että se ei nostaisi voimakkaasti pellon hintaa ja siten heikentäisi viljelijöiden mahdollisuuksia rakenteellisiin uudistuksiin ja tuotannollisiin investointeihin?

Lisätietoja antavat Esko Juvonen (puh. 0295 16 2271) ja Sanna Koivumäki (puh. 0295 16 2437)

B. Tuottajaorganisaatiot maataloustuotannon kannattavuuden ja elintarvikeketjun toiminnan edistäjinä

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksessa kiinnitettiin huomiota muun muassa maataloustuottajien aseman parantamiseen osana elintarvikeketjua. EU:n näkemyksen mukaan tuottajaorganisaatiot voivat olla hyödyllisiä tuotteiden tarjonnan uudelleenryhmittelyssä aloilla, joilla tuottajien ja ostajien markkinavoima ei ole tasapainossa. Sen ohella tuottajaorganisaatiot voivat myös eri tavoin tehostaa jäsentensä tuotantoa ja siten osaltaan parantaa tuotannon kannattavuutta. Koko elintarvikeketjun toiminnan kehittämisessä toimialaorganisaatioilla voi olla merkittävä asema toimijoiden välisen vuoropuhelun ja parhaiden käytänteiden edistämässä sekä markkinoiden avoimuuden lisäämisessä.

Aiheeseen liittyvän selvityksen tulisi sisältää muun muassa:

- tuottajien valmiudet yhteistyöhön tuottajaorganisaatioissa
- elintarvikeketjun eri osapuolten valmiudet yhteistyöhön toimialaorganisaatioissa
- tuottaja- ja toimialaorganisaatioiden toimintamahdollisuudet/toiminnan konkreettiset edellytykset eri maataloustuotesektoreilla
- organisaatioiden sopivuus ja mahdolliset esteet toiminnalle Suomessa
- toiminnan tuomat hyödyt tuottajille / elintarvikeketjulle
- konkreettisia malleja käytännön toiminnan organisoimiseksi
- eurooppalaisia kokemuksia ja esimerkkejä toiminnasta

Lisätietoja antavat Jukka Virolainen (puh. 0295 16 2206) ja Pekka Sandholm (puh. 0295 16 2416)

C. Tilatason toimien ympäristötehokkuus ja niiden lisäarvo sekä tehokas tiedonvälitys (MATO-ohjelma)
Painopiste liittyy Maatalouden ympäristövaikutusten tutkimusohjelmaan (MATO), jonka tavoitteena on edistää maatalouden ympäristötavoitteiden toteutumista sekä luoda pohja seuraavan ohjelmakauden ympäristötavoitteiden asettamiselle ja toimenpiteiden valinnalle. Tutkimusohjelma (tausta ja tavoitteet ja tutkimusteemat sekä -ongelmat) on tutkimuksen sivuilla <http://mmm.fi/tutkimus/mato>. Tässä haussa toivotaan hankkeita erityisesti seuraavien kysymysten aihepiiristä:

- Mikä on tilatason eri toimenpiteiden ja tuotantomuotojen tai -suuntien kustannustehokkuus suhteessa saavutettuihin ympäristövaikutuksiin sekä tilan kokonaistalouteen?
- Monimuotoisuustoimenpiteiden ympäristö- ja kustannustehokkuus?
- Miten Suomen suppea kasvinsuojeluainevalikoima vaikuttaa maatalousympäristön tilaan ja uusien kasvilajien ja -lajikkeiden käyttöönottoon? Millaiset vaihtoehtoiset kasvinsuojelutavat ovat taloudellisesti kannattavia?

Lisäksi toivotaan tiedonvälitykseen liittyvää hanketta ”Tiedosta toimintaan”. Millaista on tehokas tiedonvälitys ja mitkä ovat tärkeimmät tiedonvälityskanavat (lehdistö, SOME, virtuaalinen tieto, mielipidejohtajat, neuvotat) viljelijälle sekä miten ne vaikuttavat? Miten hallinnon välittämä tieto jalkautuu kentälle, kuka tiedon välittää ja miten käyttökelpoista se on? Missä määrin hallinnon välittämä tieto muuttuu ja missä se muuttuu matkalla viljelijälle? Mikä ohjaa viljelijän päätöksentekoa taloudellisten kannusteiden lisäksi? Miten uusien tutkimustietojen saadaan parhaiten viljelijöiden ja muiden toimijoiden käyttöön ja käytäntöön?

Lisätietoja antavat Maisa Tapio-Biström (puh. 0295 16 2400), Sini Wallenius (puh. 0295 16 2185) ja Saara Meurasalo (puh. 0295 16 2035)

D. Kasvinterveys osana kannattavaa tuotantoa

Kasvintuhoojien hyvä tuntemus edistää niiden torjuntaa

Ulkomailta tuodaan Suomeen alkutuotantoon arviolta 18 miljoonaa hedelmä- ja marjakasvien taimea, 5 miljoonaa kg peltokasvien ja 1,7 miljoonaa kg vihanneskasvien siemeniä. Elintarvikkeeksi ja teollisuuden raaka-aineeksi tuodaan arviolta 420 miljoonaa kg tuoreita kasvituotteita, joita on myös kotimaisessa tuotannossa. Ruoantuotannon kannattavuuteen vaikuttavat kasvitaudit ja tuholaiset, joista osaa esiintyy Suomessa yleisesti ja joiden torjuntaan voidaan varautua. Taimien, siementen ja muiden tuoreiden kasvituotteiden mukana usein tulee kuitenkin meillä harvinaisia tai täysin uusia kasvintuhoojia, joiden vaikutuksia tai torjuntakeinoja ei vielä tunneta. Viljelijöiden kasvinterveyden riskienhallintaa tukee muun muassa tieteellinen riskinarviointi sekä kasvintuhoojien biologian ja epidemiologian tutkimus. Esimerkiksi kotimaisessa ja eurooppalaisessa porkkanan tuotannossa on viime vuosina nopealla tahdilla yleistynyt satotappioita aiheuttava ja huonosti tunnettu "*Candidatus Liberibacter solanacearum*", joka Euroopan ulkopuolella aiheuttaa zebra chip -tautia perunalla. Tämän kasvintuhoojan biologiaa tunnetaan huonosti (esimerkiksi miksi on eri isäntäkasvi eri alueilla), jotta sen leviämistä markkinoilla ja tuotantopaikoilla voitaisiin torjua.

Lisätietoja antaa Johanna Nykyri (puh. 0295 16 2471)

2. Maatalouspolitiikan uudistamistarpeet ja –mahdollisuudet EU:n seuraavalle ohjelmakaudelle

EU:n rahoituskausi 2014-2020 on menossa, mutta uuden kauden valmistelukin on jo käynnistymässä. Paineet EU-budjetin rahoitusrakenteen ja toimenpiteiden uudistamiselle kasvavat tulevalle ohjelmakaudelle. Kaikkien osapuolten mielestä EU:n tukijärjestelmiä tulisi yksinkertaistaa ja valvontajärjestelmiä keventää, mutta samalla toimenpiteille kaivataan suurempaa vaikuttavuutta. Maatalous- ja maaseudun kehittämisselityksen lukuissa eri tavoitteet voivat olla jyrkästi ristiriidassa keskenään, joten tavoitteiden ja toimenpiteiden laajalle yhteensovitukseen on runsaasti tarvetta.

Maatalouden ilmasto- ja ympäristövaikutusten arviointi ja ohjaaminen muuttuvat yhä tärkeämmiksi, ja maatalouspolitiikka kytkeytyy entistä tiiviimmin muihin politiikkalohkoihin. Maataloudella ruuantuotannon varmistaminen edellyttää ilmastonmuutokseen sopeutumista. Miten se voidaan toteuttaa kustannus- tehokkaasti? Miten saadaan viljelijöille korvattua erilaisten ympäristöpalvelujen/ekosysteempipalvelujen tuottaminen osana tulonmuodostusta. Samalla maataloudelle olisi luotava parempaa kannattavuutta, kilpailukykyä ja uusia mahdollisuuksia innovaatioilla, uudella tuotantoteknologialla ja erityisesti lisäarvotuotteilla. Myös kuluttajien vaatimukset tulee ottaa huomioon.

Maatalouden riskienhallinnan eri näkökulmien (tuotantoriskit, markkinariskit jne.) ja vaikutuskeinojen analysointia tarvitaan jatkossa erityisesti siksi, että mahdollisuudet maatalouden suoran tukirahoituksen lisäämiseksi ovat entistä rajallisemmat. Tuotannon tukeminen antaa tuottajille yleisesti kannattavuuden perustason, mutta esimerkiksi nopeissa markkina- ja hintavaihteluissa perinteisillä tukivälineillä on varsin vähän tehtävissä. Millaisia erilaisia välineitä erityisesti taloudellisten riskien hallintaan olisi järkevää käyttää, tulisiko ottaa käyttöön uusia välineitä ja tulisiko hallinnolla olla rooli niiden toteutuksessa? Miten maatalouspolitiikan tavoitteilla ja välineillä pystytään vastaamaan näihin lukuisiin haasteisiin siten, että viljelijälle ja hallinnolle ei aiheudu kohtuutonta taakkaa?

Lisätietoja antaa Martti Patjas (puh. 0295 16 2474)

3. Raaka-aineista elintarvikkeiksi

Ruokaketjun kehittämisessä on tärkeää ottaa koko ketju huomioon alkutuotannosta kuluttajalle. Raaka-aineet on jalostettava eteenpäin, ja Suomen elintarviketaloudelle ainut tie menestykseen on luoda sellaisia lisäarvotuotteita, jotka kilpailevat tuonnin kanssa ja menestyvät myös vientimarkkinoilla. Raaka-aineiden tuntemus ja erilaisten arvokkaiden komponenttien eristäminen voivat tuottaa näitä pidemmälle jalostettuja, korkeamman lisäarvon tuotteita. Jotta voidaan kehittää aivan uusia, innovatiivisia tuotteita, tarvitaan sekä uusia teknologioita että vahvaa raaka-aineiden tuntemusta (raaka-aineiden eri komponentit, kemiallinen ja teknologinen käyttäytyminen) sekä myös raaka-aineisiin ja uusiin tekniikoihin liittyvää riskinhallintaa ja ennakointia. Suomessa on paljon hyviä, jo tuttuja ja vakiintuneita raaka-aineita, mutta tietoa tarvitaan myös uusista raaka-aineista, joita on mahdollista tuottaa täälläkin menestyksellisesti. Kuitenkaan esim. pk-yrityksillä ei ole mahdollisuutta tehdä tällaista perustavamman laatuista kehittämistyötä itse. Tavoitteena ei ole tukea suoraan minkään yrityksen tuotekehitystä, vaan tuottaa perustietoa suomalaisista raaka-aineista ja niiden prosessointimahdollisuuksista ja riskienhallinnasta, jotta näiden pohjalta myös pk-yritykset pääsevät kehittämään uusia, korkeamman lisäarvon tuotteita, jotka ovat sekä innovatiivisia, mutta myös ravitsemuksellisesti tasapainoisia, turvallisia ja ilmasto- ja ympäristöystävällisiä tuotteita. Miten esim. digitalisaatio voisi tuoda uusia mahdollisuuksia tuotteiden kehittämiseen?

Tavoitteena pitkällä tähtäimellä on yleisen kilpailukykyyn parantaminen ja menestyvä ruuantuottaja. Uusien raaka-aineryhmien riskien hallinnassa on mahdollista ottaa mallia tavanomaisten raaka-aineiden riskienhallinnasta huomioiden kuitenkin ennakkoluulottomasti uudet mahdollisuudet. Myös jo käytössä olevien ja tuttuun raaka-aineiden käyttöön liittyy uusia innovatiivisia mahdollisuuksia ja uusia riskinhallintatapoja. Mikrobiologisten riskien hallinta on Suomessa painottunut alkutuotantoon tai tiloilla tehtävään hallintaan ja perustuu pitkälti siihen, millainen maatalouden rakenne oli kaksikymmentä vuotta sitten. Riskinhallintakeinojen vaikuttavuutta tulisi peilata tähän rakennemuutokseen ja myös innovatiivisiin mahdollisuuksiin sekä siihen mikä on riskinhallinnan merkitys ja painoarvo jalostusvaiheessa. Myös kemiallisten ja ravitsemuksellisten riskien hallinnassa on mahdollista kartoittaa uusia ja vaikuttavia riskinhallintatapoja ruokaketjussa.

Tähän painopisteeseen toivotaan uusia, innovatiivisia hankkeita, jotka tukisivat uusien tuotteiden kehittämistä ja siten edistäisivät ruokaketjun kehittämistä ja loisivat tietopohjaa erityisesti pk-yritysten tuotekehitykseen kotimaan markkinoille ja vientiin. Tämä on samalla aihepiiri, jossa teollisuuden olisi hyvä olla mukana ja silloin yhteistyöstä pitäisi sopia jo hankkeen suunnitteluvaiheessa.

Lisätietoja antavat Suvi Ryyänen (puh. 0295 16 2126) ja Marjatta Rahkio (puh. 0292 16 2102)